

1882.–683 с.

8. Словник української мови. –Т.10. –Київ: Наук. думка, 1979. –658 с.

9. Украинская советская энциклопедия /Ред. О.К. Антонов. –Т.11. –Кн.1. –К.: Гл. ред. Укр. сов. энцикл., 1984. –604 с.

10. Словарь международного права /Бачанов С.Б., Ефимов Г.К., Кузнецов В.И. и др. –М.: Междунар. отношения, 1986. –432 с.

11. Савинков Б. Избранное. –Л.: Худож. лит., 1990. –432 с.

12. Терроризм: психологические корни и правовые оценки: Круглый стол // Государство и право. –1995. –№ 4. –С.21.

13. Будницкий О.В. История терроризма в России в документах, биографиях, исследованиях. –Ростов-на-Дону, 1996.

14. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка. –М., 1992.

15. Бернгард А. Стратегия терроризма. –Варшава, 1978.

16. Антонян Ю.М. Социальные и психологические проблемы борьбы с международным терроризмом. –М.: Наука, 2002. –170 с.

17. Гаврилин Ю.В., Смирнов Л.В. Современный терроризм: Сущность, типология, проблемы противодействия: Учебное пособие. –М.: ЮИ МВД России, Книжный мир, 2003. –66 с.

18. The Indian Journal of International Law. –1977. –V.XVII. –№ 1. –Р.70.

19. Ляхов Е.Г. Проблемы сотрудничества государств в борьбе с международным терроризмом. –М.: Междунар. отношения, 1979. –168 с.

Надійшла до редколегії 22.03.2004

САВЬЮК А.В. ДЕФИНИЦИЯ ТЕРРОРИЗМА: УГОЛОВНО-ПРАВОВЫЕ И КРИМИНАЛИСТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ

Выполнен анализ синонимических понятий терроризма, и представлено его авторское определение.

SAV'JUK A.V. DEFINITION OF TERRORISM: CRIMINAL-LEGAL AND CRIMINALSITIC ASPECTS

The analysis of synonymy concepts of terrorism is executed, and its author's definition is submitted.

О.О. ТЕЛИЧКІН

канд. психол. наук

Національний університет внутрішніх справ

УДК 351.74:061.1(100)

ПРАВО ОПЕРАЦІЙ НА КОРИСТЬ МИРУ

Розглядаються питання правових засад діяльності правоохоронного компоненту операцій із забезпечення міжнародного миру.

У другій половині ХХ-го сторіччя величезних масштабів набула діяльність з відновлення або підтримання міжнародного миру і безпеки, яка організаційно може приймати форму так званих операцій (місій) із забезпечення миру (чи, відповідно до останніх документів Організації Об'єднаних Націй, операцій на користь миру). За станом на 31.07.2004 р. тільки під егідою Організації Об'єднаних Націй проводилося 16 операцій з підтримання миру, в яких приймало участь близько 60 тисяч військовослужбовців, поліцейських та цивільних осіб [1]. Однак, питання правових засад діяльності цих міжнародних інституцій у науковій літературі залишаються вивченими порівняно недостатньо.

Традиційно прийнято вважати, що діяльність із забез-

печення міжнародного миру охоплює лише однорідні відносини, які регулюються нормами виключно міжнародного публічного права. Однак більш глибокий аналіз заходів на користь миру та їх правових засад показує, що структура цієї діяльності відрізняється високим ступенем гетерогенності і не може регламентуватися лише нормами міжнародного публічного права. Наприклад, підбір і підготовка персоналу для участі в операціях ООН з підтримання миру є відповідальністю держав-членів організації [2] та здійснюється згідно норм національного законодавства. На складність структури правової бази функціонування операцій на користь миру вказують деякі дослідники [3], але жодної класифікації їх правових засад, яка б враховувала усі ці обставини, запропоновано, на жаль, не

було.

Нами пропонується наступна класифікація правових джерел діяльності місії із забезпечення миру, яка диференціює їх за обсягом предмета діяльності на користь миру і розміщає джерела права на трьох рівнях. До першого рівня відносяться статутні акти міжнародних організацій, а також національне законодавство, які регламентують діяльність з підтримання або відновлення миру, у цілому. До другого рівня відносяться правові джерела, що регламентують загальні “зовнішні” питання організації та проведення конкретної операції. На третьому рівні розміщені джерела, які регламентують внутрішню організаційно-розпорядчу діяльність окремої місії на користь миру.

Наприклад, до правових засад Поліцейської Місії Європейського Союзу (ПМЄС), що була розгорнута у Боснії та Герцеговині (2002 р.), слід віднести, перш за все, статутні акти Європейського Союзу, зокрема ст.ст.11 та 14 Договору про Європейський Союз, що містять основні принципи єдиної зовнішньої політики та політики в галузі безпеки: схильність до основних принципів діяльності ООН, захист сумісних інтересів союзу, підтримання миру і зміцнення міжнародної безпеки, сприяння міжнародному співробітництву, розвитку демократії, захисту прав людини тощо [4].

Діяльність щодо розгортання конкретної операції ЄС на території Боснії і Герцеговині базується на низці деяких міжнародно-правових актів, а саме: пропозиції Ради загальних справ Європейського Союзу від 18.02.2002 р. щодо заміни, починаючи з 1.01.2003 р., Міжнародних поліцейських сил спеціального призначення Організації Об'єднаних Націй Поліцейською місією Європейського Союзу; заявою Керівної ради з імплементації мирних угод стосовно Боснії та Герцеговини від 28.02.2002 р. про прийняття пропозиції Ради загальних справ ЄС; резолюції Ради Безпеки ООН 1396 від 5.03.2002 р., яка санкціонує створення ПМЄС; Сумісній заяві Ради Європейського Союзу від 11.03.2002 р. щодо створення Поліцейської місії Європейського Союзу (2002/210/CFSP); Угоді щодо статусу сил між Євросоюзом та Боснією і Герцеговиною [5]; угодах з національними урядами стосовно участі в операції (наприклад, Угода між Європейським Союзом та Україною щодо участі України у Поліцейській Місії Європейського Союзу (ПМЄС) у Боснії і Герцеговині).

Сучасні міжнародні операції (місії) на користь миру являють собою складні багатофункціональні організаційні структури, впродовж функціонування яких виникають різноманітні правовідносини між місією та її персоналом; між структурними підрозділами місії; між місією та країною перебування тощо, які регулюються внутрішніми актами місії. Характерною рисою цих актів є те, що вони видаються керівництвом місії, діють виключно на час її існування і тільки в зоні відповідності місії. Наприклад, порядок проходження працівниками поліції служби у Поліцейській місії Європейського Союзу регламентується Постійно діючою інструкцією (ПДІ), що видається Комісаром ПМЄС, діє лише у кордонах зони відповідальності місії, тобто Боснії і Герцеговині, і тільки впродовж функ-

ціонування операції і розповсюджується виключно на персонал ПМЄС.

Не зважаючи на те, що під час проведення операції на користь миру виникають різноманітні відносини, міжнародно-правового, адміністративного, трудового, фінансового характеру тощо, усі вони мають одну спільну рису – ці відносини пов'язані з діяльністю із забезпечення міжнародного миру і безпеки. Це дозволяє нам зробити висновок стосовно існування окремого інституту операцій на користь миру, що має міжгалузевий і комплексний характер.

Правові норми, які регулюють діяльність міжнародних операцій з підтримання або відновлення миру, можна згрупувати в дві категорії, зовнішню та внутрішню. До зовнішнього права відносяться норми, які регулюють взаємовідносини міжнародних місій із зовнішнім світом. До внутрішнього – норми, що регламентують внутрішньо-організаційні аспекти діяльності місії.

До основних джерел зовнішнього права можуть бути віднесені акти, що регламентують питання розгортання, проведення, пролонгації та завершення операцій на користь миру: резолюції Ради Безпеки ООН, рішення керівних органів інших міжнародних організацій; міжнародні угоди стосовно врегулювання конфлікту; міжнародно-правові акти, що регламентують загальні принципи службової діяльності міжнародних сил, зокрема стосовно міжнародно-визнаних стандартів правоохоронної діяльності, забезпечення прав людини тощо.

Серед джерел права цієї категорії найбільш важливими є резолюції Ради Безпеки ООН, ключовий елемент у справі розгортання операції на користь миру. Резолюція містить висновок про наявність загрози міжнародному миру і безпеці, а також рішення стосовно розгортання, мандату, тривалості, структури місії, системи призначення її керівників, механізму звітності Генерального секретаря Ради Безпеки щодо розвитку та результатах операції тощо. Наприклад, Резолюція Ради Безпеки ООН 1244 від 10.06.1999 р. містить рішення стосовно розгортання на території Косово міжнародного цивільного та військового контингентів (п.5), призначення главою місії Спеціального представника Генерального секретаря ООН (п.6), надання Генеральним секретарем регулярних звітів Раді Безпеки щодо розвитку виконання цієї резолюції (п.20). Для регіональних організацій безпосередньою правовою базою для розгортання місії служить відповідне рішення свого керівного органу. Так, для Організації безпеки і співробітництва в Європі такою підставою служить рішення її Постійної Ради. Наприклад, підставою для участі ОБСЄ в міжнародній операції у Косово стало рішення Постійної Ради ОБСЄ № 305 від 1.07.1999 р. Визначаючи верховенство рішень центральних органів ООН, вищезгаданий документ містить посилання на Резолюцію Ради Безпеки ООН 1244 від 10.06.1999 р. та доповідь Генерального секретаря ООН від 12.06.1999 р. [6].

Операції з підтримання миру базуються, як правило, на угодах про мирне врегулювання конфлікту. Включення в ці угоди положень стосовно участі підрозділів цивільної

поліції також складає правову основу діяльності останній. Наприклад, розгортання операції ООН у Мозамбіку стало можливим тільки після укладення 4.10.1992 р. у Римі Загальної мирної угоди між урядом республіки Мозамбік і Фронтом Національного Опору Мозамбіку (РЕНАМО) [7, pp.73-82]. Проте відсутність в угоді положень про участь в операції підрозділів цивільної поліції ООН відклало формування поліцейського компоненту місії майже на рік [7, p.92]. Незважаючи на те, що резолюція Ради безпеки 797, яка санкціонує участь в операції 128 поліцейських спостерігачів, була прийнята ще 16.12.1992 р., її реалізація стала можливою тільки після підписання 3.09.1993 р. спеціальної угоди між урядом країни і РЕНАМО [8, pp.73-74].

Важливе місце в діяльності цивільної поліції займає її мандат – перелік основних завдань, які ставляться перед цією операцією. Мандат може міститися у положеннях однієї або низки резолюцій Ради Безпеки ООН (цілком або частково) [9, pp.28-29]; рішеннях центральних органів інших міжнародних організацій; інших актах ООН; міжнародних договорах тощо. Прикладом повного викладення положень мандату в тексті однієї резолюції Ради Безпеки може служити резолюція РБ ООН 981 від 31.03.1995 р., яка санкціонує розгортання операції з підтримання миру в Хорватії [10, p.220]. Прикладом часткового викладення – резолюція Ради Безпеки ООН 1244 від 10.06.1999 р., яка затвердила мандат цивільної поліції ООН у Косово, зокрема: п.І ст.11, де за міжнародним контингентом цивільної поліції закріплюються функції підтримання законності і правопорядку, а також створення місцевої поліції; п.і ст.11, в якому ставиться завдання щодо захисту прав людини; п.г ст.9, яка санкціонує охорону кордонів Краю; ст.14, яка містила вимогу підтримання робочих контактів з Міжнародним трибуналом по колишній Югославії. Ці положення, зазнавши поширену інтерпретацію та конкретизацію, були перетворені в мандат цивільної поліції в Косово: а) підтримання законності і правопорядку через реалізацію поліцейських владних повноважень у початковий період операції; б) здійснення прикордонного контролю на міжнародних пунктах переходу в початковий період операції; в) консультування та надання допомоги міжнародному військовому контингенту КФОР з питань забезпечення громадської безпеки і правопорядку в початковий період операції вслід за виводом силових структур Федеративної Республіки Югославії; г) у співробітництві з ОБСЄ створення, підготовка і організація діяльності Поліцейської служби Косово, включаючи прикордонну поліцію; д) по завершенню формування місцевої поліцейської служби надання їй консультативної допомоги, організація професійної підготовки її працівників без відриву від служби, а також здійснення моніторингу діяльності місцевої поліції, включаючи прикордонну поліцію; е) забезпечення захисту прав людини; ж) надання допомоги Міжнародному трибуналу по колишній Югославії [11].

До правових джерел цієї категорії відносяться і акти Секретаріату ООН. Наприклад, офіційне запрошення Генерального секретаря уряду держави-члена ООН щодо

участі в операції на користь миру є правовою підставою для направлення до місії національного військового або поліцейського контингенту.

При формування, підготовці та відправці поліцейського контингенту компетентні національні органи користуються відповідними письмовими вказівками Департаменту операцій з підтримки миру ООН, “Керівними вказівками поліцейським спостерігачам ООН” [12].

До джерел права цього виду відносяться також міжнародно-правові акти, які регламентують правовий статус персоналу цивільної поліції та принципи її діяльності. Правовий статус працівників поліції ООН визначається документами Організації Об'єднаних Націй, які регламентують правовий статус персоналу ООН; угодами з національними урядами стосовно направлення міжнародного персоналу для участі в операції з підтримання або відновлення миру; договорами із країною перебування місії щодо питань знаходження працівників місії на території цієї держави; а також місцевим законодавством країни перебування. У разі прийняття Радою Безпеки рішення про розгортання місії з національними урядами-учасниками операції укладається низка угод, зокрема: “Угода про участь” та “Меморандум про взаєморозуміння”. Останній регламентує питання направлення військового/поліцейського контингенту, надання обладнання та послуг державою-учасницею з метою реалізації місією свого мандату. При розгортанні операції на користь миру між організацією, відповідальною за її проведення, і країною перебування укладається низка угод відносно правового статусу місії та її персоналу. Насамперед, серед цих угод треба виділити “Угоду про статус контингенту” – угода між організацією, відповідальною за проведення операції, та учасниками конфлікту, яке регламентує правовий статус місії та її співробітників (доступ до інфраструктури країни перебування, привілеї, імунітет, свобода пересування персоналу тощо). Угоди цього типу, як правило, досить деталізовані. Укладення цих угод, багато в чому, забезпечують успіх операції. Типова угода про статус контингенту між Організацією Об'єднаних Націй і країною перебування [13] передбачає, зокрема, розповсюдження дії Конвенції про привілеї та імунітет ООН від 13.02.1946 р. на персонал місії. Угода регламентує різні правові аспекти життєдіяльності персоналу місії на території країни перебування. Іноді в зоні конфлікту фактично відсутні власні структури, уповноважені на укладання цих угод. Наприклад, правовий статус міжнародного персоналу в зоні відповідальності місії ООН у Косово, включаючи особовий склад багатонаціонального військового контингенту, очолюваного НАТО, і працівників інших міжнародних організацій, у тому числі ОБСЄ та ЄС, регламентується Приписом Спеціального представника Генерального секретаря ООН № 2000/47 від 18.08.2000 р. “Про статус, привілеї та імунітет КФОР і МООНТАК та їх персоналу в Косово”¹. Якщо до

¹ Примітка: КФОР – Багатонаціональний військовий контингент у Косово. МООНТАК – Місія ООН із справ тимчасової адміністрації в Косово.

початку проведення операції військовий/поліцейський контингент, фактично, відсутній, то “Угода про статус контингенту” замінюється на “Угоду про статус місії”. У додаток до мандату, затвердженому Радою Безпеки, між керівництвом місії та урядом країни перебування може бути підписаний так званий “Меморандум про взаєморозуміння”, який уточнює положення мандату ЦП ООН. Між Організацією Об’єднаних Націй та урядом країни перебування можуть бути укладені й інші угоди, які носять обов’язковий характер для обох сторін.

До нормативних актів, що регламентують загальні принципи службової діяльності цивільної поліції, можуть бути віднесені документи, які містять міжнародно-визнані стандарти правоохоронної діяльності. Серед них, у першу чергу, треба виділити документи Організації Об’єднаних Націй: “Кодекс поведінки посадових осіб у підтриманні правопорядку”, “Керівні принципи для ефективного здійснення Кодексу поведінки посадових осіб у підтриманні правопорядку”, “Основні принципи, які торкаються ролі юристів” тощо. Міжнародні стандарти правоохоронної діяльності зібрані в спеціальному довіднику, підготовленому Департаментом операцій з підтримання миру ООН, “Стандарти правоохоронної діяльності ООН для працівників поліції, які приймають участь в операціях з підтримання миру” [14, pp.D1-D33].

Особливе місце серед документів, які регламентують службову діяльність цивільної поліції відповідно до міжнародно-визнаних стандартів, займають так звані “Правила застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнестрільної зброї” або “Правила застосування сили”. Правила застосування сили, як правило, розробляються для різноманітних видів службової діяльності і всіх категорій осіб, які в силу специфіки своєї службової діяльності мають право на застосування зброї.

Одним з основних завдань поліцейського спостерігача є здійснення контролю за дотриманням місцевими правоохоронними органами міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини. У межах цього завдання передбачається, що персонал цивільної поліції буде являти приклад дотримання міжнародних стандартів правоохоронної діяльності. Згідно з п.5 ст.2 Додатку 11 Дейтонської мирної угоди, що заклала правові засади діяльності цивільної поліції ООН, працівники поліції зобов’язані завжди діяти згідно з міжнародно-визнаними стандартами і дотримуватися міжнародно-визнаних прав людини та свободи [15, р.А36]. Експерти ООН вважають, що сферу прав людини регулюють більш ніж тридцять міжнародно-правових документів [16, с.2]. До основних з них можна віднести: акти Організації Об’єднаних Націй (наприклад, “Загальна декларація прав людини”, “Міжнародний пакт про громадянські та політичні права”); Ради Європи (зокрема, “Європейська конвенція з прав людини”); інші міжнародно-правові акти (наприклад, “Женевська конвенція про поводження з військовополоненими”, “Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни”).

До внутрішнього права відносяться норми, що регламентують організаційну структуру місії, розподіл функцій

і повноважень суб’єктів системи управління, роботу з персоналом та інші аспекти виконавче-розпорядчого характеру.

Аналіз діяльності міжнародних організацій стосовно підтримання або відновлення міжнародного миру та безпеки дозволяє припустити щодо регулювання низки суспільних відносин, які виникають у процесі виконавче-розпорядчої діяльності міжнародних місій на користь миру нормами окремої галузі адміністративного права, яку ми називаємо міжнародним адміністративним правом.

Предметом правового регулювання міжнародного адміністративного права є низка суспільних відносин, зокрема, управлінських відносин, які виникають у процесі організаційно-розпорядчої діяльності виконавчих органів міжнародних організацій та їх допоміжних структур і мають внутрішньо-організаційну спрямованість – на створення належних організаційних умов функціонування самих організацій або допоміжних органів, які ними засновуються (організаційна структура, внутрішньо-організаційний розподіл функцій і повноважень, робота з персоналом тощо). З точки зору предмета правового регулювання за змістом (суспільні відносини в галузі управлінської діяльності) міжнародне адміністративне право наближається до адміністративного права, а за характером (міжнародні відносини) – до міжнародного публічного права.

Правові акти, що складають внутрішнє право місії, поділяються на акти загальної, галузевої та міжгалузевої компетенції; а за характером дії в просторі й часі на такі, що діють на всій території зони відповідальності місії без обмежень у часі; на всій території зони відповідальності місії протягом певного часу; на частині території зони відповідальності місії без обмежень у часі; на частині території зони відповідальності місії протягом певного терміну; а також на нормативні та ненормативні.

Серед нормативних актів-джерел внутрішнього права найбільш важливим є так звана Постійно діюча інструкція - звід положень, що регулюють весь спектр службової діяльності цивільної поліції. Деякі автори розглядають інструкцію як “конституційний закон” місії з підтримання або відновлення міжнародного миру [17]. ПДІ видається Комісаром ЦП та затверджується Спеціальним представником Генерального секретаря ООН. У разі наявності розбіжностей між положеннями Постійно діючої інструкції та будь-якого іншого нормативного акту місії діє норма ПДІ. З урахуванням багатонаціонального складу міжнародних сил, що беруть участь в операції на користь миру, ПДІ забезпечує гнучкість при прийнятті командних рішень і однаковість у розумінні та реалізації службових завдань.

Вивчення правових засад діяльності міжнародних інституцій із забезпечення миру дозволяють зробити висновок про існування окремого міжгалузевого інституту права, інституту операцій на користь миру, у межах якого можна виділити зовнішнє та внутрішнє право. Якщо зовнішнє право, сформовано, нормами, переважно, міжнародного публічного права, то внутрішнє право – міжнарод-

ного адміністративного права.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цифры и факты о текущих операциях ООН по поддержанию мира. –URL: <http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/contributors/CountriesSummaryJuly2004.pdf>
2. Mandate Implementation Plan (2000-2002). -Sarajevo: United Nations Mission in Bosnia-Herzegovina, 13/03/01.
3. Petterson D. Legal aspects on serving as a United Nations Civilian Police. Swedint Almnas, 1993.
4. Consolidated Version of the Treaty on European Union. –URL: <http://www.euobserver.com/nice/nice3.html>.
5. Legal Basis for the EUPM. -12 July 1999. –URL: <http://www.un.org/russian/peace/pko/doc/>.
6. Annual Report 1999 on OSCE Activities (1 December 1998 – 31 October 1999). SEC.DOC/2/99. -Vienna: Organization for Security and Co-operation in Europe. The Secretary General. 17 November 1999. –96 pp.
7. Synge R. Mozambique: UN Peacekeeping in Action, 1992-94. -Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 1997. –210 pp.
8. United Nations and Mozambique 1992-1995 // The United Nations Blue Books Series, Volume V. -New York: United Nations. Department of Public Information, 1995. -318 pp.
9. Handbook for the Soldier in Operations other than War (OOTW)/Special Edition. -No. 94-4, Jul 94.
10. United Nations and the Situation in the Former Yugoslavia, The. Reference paper. Revision 4. -New York: United Nations. Department of Public Information, 1996. –240 pp.
11. Notes for the Guidance of UN Civilian Police on As-

signment. United Nations Police for Kosovo. UN PK. United Nations Interim Administration Mission in Kosovo. (UNMIK). -New York: United Nations. Department of Peace-Keeping Operations. Civilian Police Unit, 30 June 1999.

12. Notes for the Guidance of UNCIVPOL on Assignment in United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (UNMIK). UNMIK Police. (Revised version 11) -New York: United Nations HQ. Department of Peacekeeping Operations. Civilian Police Division, 4 June 2001.

13. Типовое соглашение о статусе сил между Организацией Объединенных Наций и странами, в которых проводятся операции: доклад Генерального секретаря. A/45/594. 9 October 1990 // UNPOC Handout. –SWEDINT, 2002.

14. United Nations Civilian Police Handbook. First Draft /UN/223/THCIP095/. -New York: United Nations Department of Peace-keeping Operations, October 1995. –135 p.

15. Induction Programme. –Zagreb: United Nations Mission in Bosnia and Herzegovina. International Police Task Force, International Police Task Force, 1996.

16. Международные нормы, касающиеся прав человека в области поддержания правопорядка: Карманный справочник для сотрудников правоохранительных органов /Организация Объединенных Наций. Верховный Комиссар Организации Объединенных Наций по правам человека. Центр по правам человека. -1998. –30 с.

17. Peacekeeper's Handbook / International Peace Academy -New York. Oxford. Toronto. Sydney. Paris. Frankfurt: Pergamon Press, 1984. –424 pp.

Надійшла до редколегії 30.08.2004

ТЕЛИЧКИН А.А. ПРАВО ОПЕРАЦИЙ В ПОЛЬЗУ МИРА

Рассматриваются вопросы правовых основ деятельности правоохранительного компонента операций по обеспечению международного мира.

TELICHKIN A.A. THE LAW OF PEACE OPERATIONS

The legal basis of the law-enforcement activities of the peace support operations is discussed.

УДК 339.92:339.732.4(477)

Т.Ю. ТКАЧУК

Національна академія Служби безпеки України

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Виконаний аналіз основних чинників впливу на розвиток відносин між Україною та Міжнародним валютним фондом.

Для забезпечення економічної безпеки України, назрілим є її входження до широкого економічного простору, координація співпраці з економічними партнерами у структурній, грошово-кредитній, енергетичній, транспортній, соціальній сферах, повернення втрачених ринків. Без

цього неможливо відновити порушені економічні пропорції та технологічні зв'язки. Сама по собі відкритість української економіки не компенсує ефекту внутрішньогосподарських диспропорцій.

Розв'язання цих завдань і нормальне функціонування